

20. 5. 2004

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vláda na tři týdny přerušila projednávání trestního zákona

Za tři týdny se česká vláda opět vrátí k projednávání návrhu nového trestního zákona, který kabinetu předložil ministr spravedlnosti Karel Čermák. Vládní mluvčí Anna Veverková včera na tiskové konferenci při jednání vlády řekla, že důvodem jsou žádosti některých ministrů o zpřesnění skutkových podstat některých trestných činů.

Ministři se o kodexu, který má zásadním způsobem změnit český právní řád a nahradit původní, mnohokrát novelizovaný zákoník z 60. let minulého století, bavili už koncem dubna. I tehdy jednání přerušili.

Nový trestní zákon má od začátku roku 2006 přinést převratné změny. Umožní mimo jiné přísněji trestat pachatele nejbrutálnějších činů, například vraždy. Zavádí nové tresty, jako je domácí vězení. Změnit se má dosavadní praxe, kdy je možné trestat jen fyzické osoby - napříště by mělo být možné ukládat postihy i podnikům. Návrh zákona z dílny ministerstva spravedlnosti počítá také s novými trestnými činy, jako je eutanazie, klonování či neposkytnutí pomoci oběti havárie. Zpřísnuje tresty za útok na záchranáře.

Dá se očekávat, že řadu dalších změn a úprav navrhnou během legislativního procesu také ministři i zákonodárci.

Firmy budou moci být podle chystaného trestního zákona potrestány za trestný čin spáchaný jejím jménem či v jejím zájmu. Kromě zákazu činnosti bude moci například soud právnickou osobu zrušit, uložit jí trest propadnutí majetku, peněžitý trest či zákaz ucházet se o veřejné zakázky nebo přijímat dotace. Trestem může být i zveřejnění pravomocného odsuzujícího rozsudku v médiích. Trestněprávní odpovědnost právnických osob již nyní vyvolává mezi odborníky nevoli. Strach ze záplavy nových trestních oznámení mají také státní zástupci a policisté.

Nejvýznamnější navrhovanou změnou v trestání fyzických osob je zpřísnění postihů za nejzávažnější trestné činy, například vraždy. Tam, kde dnes pachatelům hrozí 15 let vězení, by soudy v budoucnu mohly uložit až dvacetiletý trest. Vůbec nejprísnejší trest - kromě doživotí - se má z 25 zvýšit na 30 let.

V ministerské předloze se také objevuje zcela nový druh trestu - domácí vězení. Soudy jej budou moci využít jako alternativu v případech méně závažných činů.

Odborníci do návrhu zařadili také několik nových trestných činů. Například usmrcení na žádost nemocné osoby, eutanazii, by trestali maximálně šestiletým vězením. Podle současné právní úpravy je eutanazie de facto vražda a hrozí za ni teoreticky i výjimečný trest. Jeden až tři roky by zase měly hrozit za zákroky směřující ke klonování lidí, až pětiletý trest za jeho úspěšnou realizaci. Zrušen by

měl být podle nové normy trestný čin pomluvy, přibýt ale mají nové sexuální delikty.

Rozšířit se má podle nového zákona také seznam rasově motivovaných činů - potrestán bude moci být i ten, kdo odmítne někoho obsloužit kvůli jeho rase. Přísněji - až tříletým vězením - by měl být také trestán řidič, který ujede z místa nehody.

Původně ministerstvo počítalo s tím, že by nový trestní zákon platil již od ledna 2005, pak ale dobu účinnosti o rok posunulo. I tento termín je však závislý na hladkém schvalování ve vládě a parlamentu.